

ZMĚNY V DAŇOVÉ UZNATELNOSTI DARŮ V SOUVISLOSTI S DĚNÍM NA UKRAJINĚ

V reakci na aktuální dění ohledně války na Ukrajině přinášíme stručné informace ohledně daňové uznatelnosti darů. Cílem článku je názorně ukázat, jak může poskytnutí daru na dobročinné účely snížit základ daně z příjmů poplatníka a upozornit na různé režimy DPH, což může hrát roli při rozhodování o výši a formě tohoto daru. Zároveň bychom rádi upozornili na některá úskalí s tímto spojená.

a) DAŇ Z PŘÍJMŮ

Aktuálně je darování upraveno v § 20 odst. 8 (pro darující právnické osoby) a § 15 odst. 1 (pro darující fyzické osoby) zákona o daních z příjmů. Zde nás zajímá zejména:

- Subjekt obdarovaného (kvalifikovaný subjekt)
- Účel daru (kvalifikovaný účel)
- Spodní a horní limit výše daru

Od základu daně lze například odečíst dar poskytnutý právnickým osobám, které jsou pořadateli veřejných sbírek podle zvláštního zákona, a to mimo jiné na zdravotnické, ekologické, humanitární a charitativní účely. Dále je možné odečíst dary poskytnuté právnickým nebo fyzickým osobám se sídlem nebo bydlištěm na území jiného členského státu Evropské unie (EU) nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor (EHP), nejen České republiky, pokud příjemce bezúplatného plnění a účel bezúplatného plnění splňují podmínky stanovené zákonem o daních z příjmů.

Vzhledem k tomu, že Ukrajina není členem EU ani EHP, doporučuje aktuálně Finanční správa pro poskytnutí daru na podporu Ukrajiny využít právnické osoby, které jsou pořadateli veřejných sbírek a mají sídlo v České republice.

Za současné úpravy zákona o daních z příjmů nelze odečíst od základu daně dary fyzickým osobám na humanitární a charitativní účely.

Předmětem daru v tomto případě bývají nejčastěji finanční prostředky, ale darovat lze i jakékoliv předměty či služby. Níže uvedené odpočty od základu daně platí pro peněžní i nepeněžní dary.

U fyzických osob může v roce 2022 činit dar maximálně 15 % základu daně při celkové hodnotě všech darů alespoň 1 000 Kč; u právnických osob potom maximálně 10 % základu daně při minimální hodnotě daru 2 000 Kč.

V případě nepeněžních darů vzniká otázka hodnoty daru. Fyzická osoba darující část svého „soukromého majetku“ může odečíst tržní cenu nepeněžitého daru. U podnikajících fyzických osob a u právnických osob je to daňová zůstatková cena majetku.

Schválená novela zákona o daních z příjmů

Ministerstvo financí aktuálně schválilo v souvislosti s událostmi na Ukrajině bleskovou novelu zákona o daních z příjmů. Novela je účinná zpětně od začátku 2022. Platí tak i pro dary, které byly v tomto roce již poskytnuté. Předmětem novely je následující:

1) Rozšíření okruhu subjektů, kterým lze dar poskytnout:

Kromě výše zmíněných subjektů novela rozšiřuje možnost od základu daně odečíst i hodnotu daru, který byl poskytnut:

- a) přímo státu Ukrajina
- b) územně-správnímu celku státu Ukrajina
- c) právnické osobě se sídlem na území státu Ukrajina
- d) fyzické osobě s bydlištěm na území státu Ukrajina

Příjemce daru ovšem nadále musí splňovat podmínky uvedené v § 15 odst. 1 nebo § 20 odst. 8 zákona o daních z příjmů, viz úvod tohoto článku.

2) Rozšíření okruhu účelů, na které lze dar poskytnout

Kromě stávajících vyjmenovaných účelů bude je nově možné od základu daně odečíst také hodnotu daru, který byl poskytnut na podporu obranného úsilí státu Ukrajina. Tím se rozumí například zbraně, munice, vojenské příslušenství a cokoliv dalšího, co může pomoci státu Ukrajina při své obraně ve válečném konfliktu.

I zde je podmínkou okruh příjemců vyjmenovaný v zákoně (včetně této novely).

3) Rozšíření okruhu subjektů, kteří mohou uplatnit odpočet daru od základu daně:

Nově zde vznikla možnost odečíst dary (u fyzických osob) i v případě rezidentů státu Ukrajina. Je zde podmínka prokázat, že úhrn příjmů z ČR tvoří minimálně 90 % celkových zdanitelných příjmů (mimo příjmů podléhajících srážkové dani).

4) Navýšení limitu pro odečet darů až na 30 % základu daně

Novela umožnila obnovení horní hranice 30 % základu daně, jakožto maximální možné výše uplatnění darů. Tato hranice platila v letech 2020 a 2021.

Zvýšení se týká:

- a) zdaňovacího období roku 2022 (poplatník je fyzickou osobou)
- b) zdaňovacích období, která skončila od 1. 3. 2022 do 28. 2. 2023 (poplatník je právnickou osobou)

Dále pak rozšíření osvobození přijatého daru u příjemce i na bezúplatný příjem poskytnutý v roce 2022 za účelem podpory obranného úsilí státu Ukrajina, tedy nejen do veřejné sbírky či na humanitární nebo charitativní účel, jako tomu bylo doposud. Z těchto darů tedy nebude nutné odvádět srážkovou daň.

b) DAŇ Z PŘIDANÉ HODNOTY

Poskytnutí daru není obecně předmětem DPH (§ 2 zákona ZDPH), avšak pokud dar poskytne plátc DPH, který předmět daru pořídil v rámci své ekonomické činnosti a uplatnil při jeho pořízení nárok na odpočet DPH na vstupu, jedná se dle ZDPH o dodání zboží nebo poskytnutí služby, a je tak povinen při poskytnutí daru ve většině případů odvést DPH na výstupu z ceny obvyklé.

V posledních dnech vydala finanční správa souhrnné informace o možnostech úlev v oblasti DPH. Více se dozvíte v následujících příkladech:

PRAKTICKÉ PŘÍKLADY

V příkladech zaměříme na DPH.

Vycházíme z příkladů uvedených na webových stránkách Finanční správy ČR, které jsme pro účely tohoto článku zjednodušili:

<https://www.financnisprava.cz/cs/financni-sprava/novinky/novinky-2022/danove-ulevy-v-oblasti-dane-z-pridane>

- 1) **Dodání zboží za úplatu plátcem v tuzemsku humanitární nebo dobročinné organizaci, která jej v rámci své humanitární, dobročinné nebo vzdělávací pomoci odešle do třetí země (na Ukrajinu)**
 - v tomto případě lze aplikovat osvobození od daně s nárokem na odpočet dle § 68 odst. 15 ZDPH
 - tento způsob dodání vykazujeme na řádek 26

- 2) **Poskytnutí finančních darů**
 - dary poskytnuté v hotovosti i bezhotovostně nejsou předmětem daně z přidané hodnoty
 - v přiznání k DPH je neuvádíme

- 3) **Poskytnutí hmotných darů**
 - v případě pořízení zboží za účelem jeho darování nevzniká nárok na odpočet daně a následné bezúplatné přenechání hmotného daru není v tomto případě předmětem DPH
 - V případě že plátc daruje zboží, jež bylo původně pořízeno pro ekonomickou činnost (a uplatnil si nárok na odpočet), je nutno rozlišit následující situace:
 1. darování dobročinné organizaci, která jej následně přepraví na Ukrajinu - jeho poskytnutí je osvobozeno od daně s nárokem na odpočet dle § 68 odst. 15 ZDPH - viz bod 1) výše
 2. dar poskytnutý v tuzemsku jiným osobám než dobročinným organizacím - plátc je povinen odvést DPH na výstupu dle § 13 odst. 4 písm. a) a odst. 5 ZDPH - například nábytek, oblečení atd.
 3. dar poskytnutý do třetí země (na Ukrajinu) - plátc je povinen odvést daň na výstupu rovněž dle § 13 odst. 4 písm. a) a odst. 5 ZDPH

O společnosti BDO

BDO je poradenská společnost poskytující auditorské, daňové, právní, účetní a poradenské služby. Na českém trhu působí již 30 let. S téměř 500 odborníky a dlouholetou praxí se řadí k předním

poradenským společnostem v České republice, kde má kanceláře v Praze, Plzni, Brně, Domažlicích, Českých Budějovicích a Jindřichově Hradci.

Předností společnosti ve 100% vlastnictví českých partnerů je kombinace silného zázemí mezinárodní sítě a individuálního přístupu ke klientům.

BDO je v České republice zastoupena společnostmi BDO Audit s.r.o., BDO Czech Republic s.r.o., BDO Consulting s.r.o., BDO Legal s.r.o., advokátní kancelář a BDO ZNALEX, s.r.o. Společnost je součástí mezinárodní sítě BDO, která celosvětově tvoří jednu z největších sítí auditorských a poradenských skupin. Zaměstnává více jak 91 tisíc odborníků a působí ve 167 zemích, v nichž čítá více než 1 650 kancelářů.

Kontakt:

Tereza Pavézková, EPIC Public relations,

E-mail: tereza.pavezkova@epicpr.cz

Tel.: +420 774 085 080,

Web: www.epicpr.cz